

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

UMS-ISMS-P2-PK-009-004

MUKA SURAT
1 / 19

PROSEDUR OPERASI STANDARD PEMBANGUNAN LAMAN SESAWANG

KANDUNGAN :

1.	TUJUAN	3
2.	SKOP	3
3.	RUJUKAN	3
4.	KONSEP	3
5.	PERANCANGAN DAN STRUKTUR PERLAKSANAAN LAMAN WEB	3
5.1	PENYEDIAAN PELAN/ <i>LAYOUT</i> LAMAN WEB	4
6.	PEMBANGUNAN/PENGEMASKINIAN LAMAN WEB J/F/P/I/U	4
7.	INFOSTRUKTUR DAN KANDUNGAN LAMAN WEB	4
7.1	INFOSTRUKTUR LAMAN WEB JFPIU	4
8.	KANDUNGAN LAMAN WEB	6
8.1	MUKA UTAMA	6
8.2	VERSI BAHASA	6
8.3	MENU	6
8.4	ENJIN CARIAN	8
8.5	DOKUMEN WEB	8
8.6	PAUTAN	9
8.7	PENAFIAN	9

NO.SEMAKAN : 01/01	TARIKH SEMAKAN : 7 MEI 2015	TARIKH BERKUATKUASA : 11 MEI 2015
--------------------	-----------------------------	-----------------------------------

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

UMS-ISMS-P2-PK-009-004

MUKA SURAT
2 / 19

PROSEDUR OPERASI STANDARD PEMBANGUNAN LAMAN SESAWANG

9.	RUPABENTUK DAN SUSUN ATUR LAMAN WEB	9
9.1	<i>WINDOW TITLE</i>	9
9.2	LOGO UMS	9
9.3	VERSI BAHASA*	10
9.4	MENU	10
9.5	ENJIN CARIAN	10
9.6	TEKS, WARNA, IMEJ, AUDIO DAN VIDEO	10
9.7	SAIZ LAMAN WEB	11
9.8	CONTOH RUPABENTUK DAN SUSUN ATUR LAMAN	11-12
10.	OPERASI & PENYENGGARAAN LAMAN WEB	11-13
10.1	NAMA DOMAIN	14
10.2	PELAYAN WEB	14
10.3	LAMAN WEB	14
11.	PEMANTAUAN LAMAN WEB	14-15
12.	PENYENARAIAN LAMAN WEB DALAM ENJIN CARIAN LUAR	15
13.	MENGHANTAR MAKLUMAT KE ENJIN CARIAN	15
14.	TAG META	15

NO.SEMAKAN : 01/01	TARIKH SEMAKAN : 7 MEI 2015	TARIKH BERKUATKUASA : 11 MEI 2015
--------------------	-----------------------------	-----------------------------------

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

UMS-ISMS-P2-PK-009-004

MUKA SURAT
3 / 19

PROSEDUR OPERASI STANDARD PEMBANGUNAN LAMAN SESAWANG

15.	FRAME	16
16.	PENGHANTARAN MAKLUMAT AKTIVITI JFPIU KE LAMAN WEB UTAMA UMS	16

NO.SEMAKAN : 01/01	TARIKH SEMAKAN : 7 MEI 2015	TARIKH BERKUATKUASA : 11 MEI 2015
--------------------	-----------------------------	-----------------------------------

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

UMS-ISMS-P2-PK-009-004

MUKA SURAT

4 / 19

PROSEDUR OPERASI STANDARD PEMBANGUNAN LAMAN SESAWANG

1. TUJUAN

Tujuan garis panduan ini diwujudkan adalah untuk

- I. Menjadi rujukan kepada pembangunan dan penyelenggara laman web JFPIU.
- II. Menyelaraskan bentuk dan kandungan laman web JFPIU bagi meningkatkan imej universiti.

2. SKOP

Melibatkan semua laman web rasmi JFPIU di UMS. JFPIU adalah/meliputi Jabatan, Fakulti, Pusat, Institut, Unit, Bahagian, Kolej dan lain-lain seumpamanya.

3. RUJUKAN

Garis panduan ini adalah berdasarkan:

1. Pekeliling Am Bil. 1 Tahun 2006 'Pengurusan Laman Web/Portal Sektor Awam'.
2. Provider Based Evaluation (ProBE) untuk laman web agensi kerajaan.
3. Keperluan *ranking webometrics*
4. Garis panduan laman web MAMPU.

4. KONSEP

NO.SEMAKAN : 01/01	TARIKH SEMAKAN : 7 MEI 2015	TARIKH BERKUATKUASA : 11 MEI 2015
--------------------	-----------------------------	-----------------------------------

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

UMS-ISMS-P2-PK-009-004

MUKA SURAT
5 / 19

PROSEDUR OPERASI STANDARD PEMBANGUNAN LAMAN SESAWANG

Konsep laman web JFPIU adalah mesra pengguna dan berorientasikan pelanggan. Penyediaan laman web JFPIU perlu mengambil kira keperluan pelanggan seperti pelajar, kakitangan, penyelidik, golongan korporat/bisnes dan masyarakat umum.

JFPIU juga boleh mengenal pasti pelanggan-pelanggan lain yang berkaitan dengan JFPIU tersebut. Kandungan dan susunatur hendaklah mengambil kira pelanggan yang dinyatakan di atas.

5. PERANCANGAN DAN STRUKTUR PERLAKSANAAN LAMAN WEB

5.1 PENYEDIAAN PELAN/*LAYOUT* LAMAN WEB

JFPIU boleh merujuk kepada pelan/*layout* yang dicadangkan oleh JTMK, atau membuat pelan/*layout* laman web. Pelan hendaklah menjelaskan :

1. Pelanggan sasaran
2. Skop maklumat
3. Jenis perkhidmatan dalam talian (sekiranya ada)
4. Penyediaan maklumat
5. Penyediaan perkhidmatan dalam talian (sekiranya ada)
6. Menyediakan Prosedur Operasi (standard operating procedure, SOP) penyenggaraan laman web.

6. PEMBANGUNAN/PENGEMASKINIAN LAMAN WEB J/F/P/I/U

Pembangunan/pengemaskinian laman web J/F/P/I/U adalah melalui permohonan kepada JTMK, dibangunkan secara in-house atau dengan bantuan pihak swasta. Permohonan perlu melalui prosedur yang telah ditetapkan merujuk kepada Dasar ICT UMS dan ISMS.

NO.SEMAKAN : 01/01	TARIKH SEMAKAN : 7 MEI 2015	TARIKH BERKUATKUASA : 11 MEI 2015
--------------------	-----------------------------	-----------------------------------

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

UMS-ISMS-P2-PK-009-004

MUKA SURAT
6 / 19

PROSEDUR OPERASI STANDARD PEMBANGUNAN LAMAN SESAWANG

Borang terlibat untuk tujuan permohonan adalah :

1. UMS-BR-ISMS-P2-PK-009-002-001 (Borang Permohonan Pembangunan Sistem Aplikasi/Laman Sesawang)
2. UMS-BR-ISMS-P2-PK-014-001-001 (Borang Prosedur Uat Sistem Aplikasi/Laman Sesawang)

7. INFOSTRUKTUR DAN KANDUNGAN LAMAN WEB

7.1 INFOSTRUKTUR LAMAN WEB JFPIU

Berikut merupakan cadangan kandungan (*sitemap*) yang perlu pada setiap laman web JFPIU. Cadangan adalah berdasarkan keperluan MAMPU. JFPIU digalakkan untuk menentukan *sitemap* bersesuaian dengan keperluan jabatan.

NO.SEMAKAN : 01/01	TARIKH SEMAKAN : 7 MEI 2015	TARIKH BERKUATKUASA : 11 MEI 2015
--------------------	-----------------------------	-----------------------------------

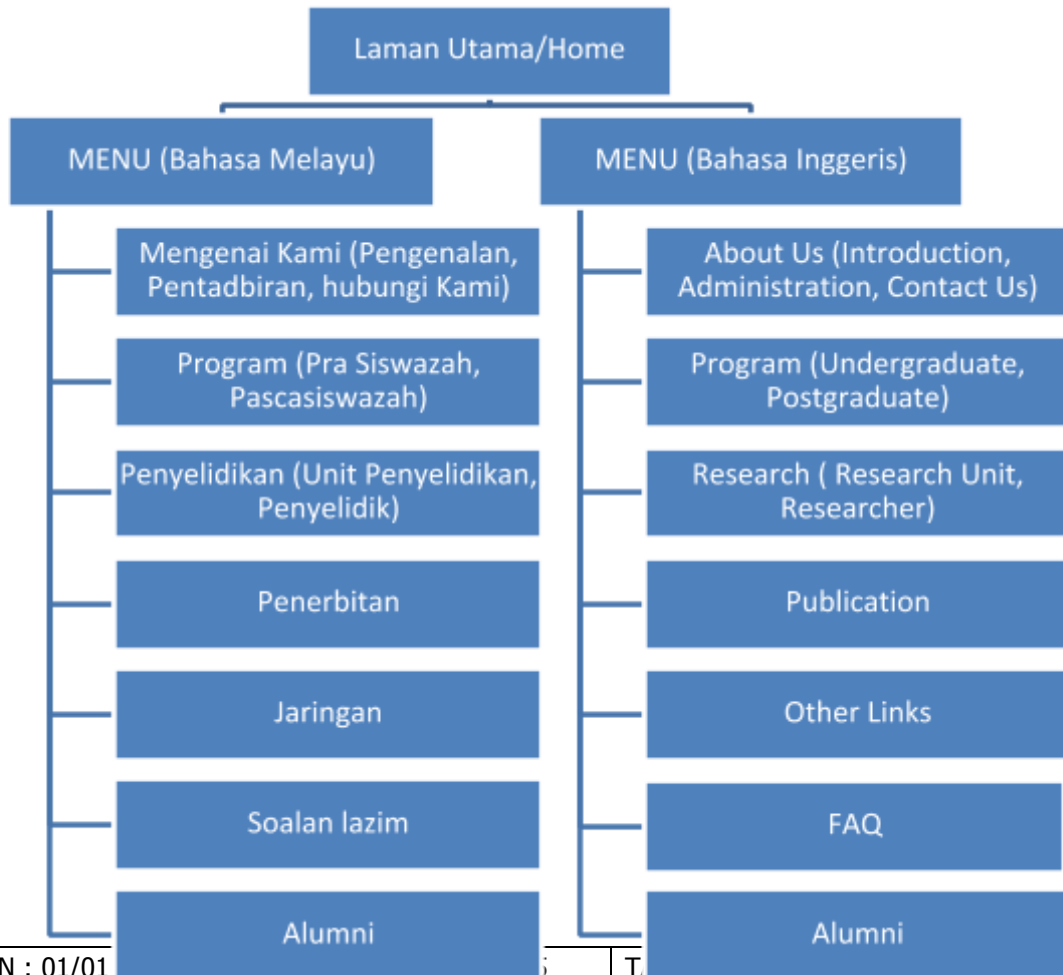

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

UMS-ISMS-P2-PK-009-004

MUKA SURAT
7 / 19

PROSEDUR OPERASI STANDARD PEMBANGUNAN LAMAN SESAWANG

NO.SEMAKAN : 01/01

T.

5

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

UMS-ISMS-P2-PK-009-004

MUKA SURAT
8 / 19

PROSEDUR OPERASI STANDARD PEMBANGUNAN LAMAN SESAWANG

8. KANDUNGAN LAMAN WEB

8.1 MUKA UTAMA

Muka utama laman web JFPIU dimulakan dengan kandungan yang telah dinyatakan dalam Rajah 1.

8.2 VERSI BAHASA

Setiap laman web mesti mempunyai dua versi bahasa iaitu Bahasa Melayu dan Bahasa Inggeris. Pertambahan versi bahasa lain adalah digalakkan.

Halaman utama laman web JFPIU hendaklah di dalam versi Bahasa Inggeris.

8.3 MENU

Menu yang disenaraikan dalam Rajah 1 perlu ada dalam setiap laman web JFPIU. Sebarang pertambahan menu lain adalah digalakkan.

Berikut adalah kandungan minima bagi setiap menu yang telah dinyatakan dalam Rajah 1. Pertambahan kandungan lain adalah digalakkan.

Home / Utama*

Contoh kandungan muka utama laman web :

- Ucapan selamat datang iaitu Selamat Datang ke Laman Rasmi 'Nama JFPIU' (versi BM) dan Welcome to 'JFPIU Name' Official Website (versi BI). Format yang boleh digunakan adalah bebas (contoh *marquee text, plain text, grafik, animasi dll.*)

NO.SEMAKAN : 01/01	TARIKH SEMAKAN : 7 MEI 2015	TARIKH BERKUATKUASA : 11 MEI 2015
--------------------	-----------------------------	-----------------------------------

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

UMS-ISMS-P2-PK-009-004

MUKA SURAT
9 / 19

PROSEDUR OPERASI STANDARD PEMBANGUNAN LAMAN SESAWANG

- Pengenalan mengenai JFPIU samada dalam bentuk teks atau grafik
- Berita atau peristiwa yang hendak diketengahkan.

News atau *Events* / Berita atau Peristiwa*

Penghebahan berita dan pengumuman yang dianggap penting khususnya bagi faedah pelanggan JFPIU masing-masing.

1. *About Us* / Mengenai Kami* - Mengandungi penerangan mengenai JFPIU.
2. *Organization* / Organisasi* - Mengandungi carta organisasi JFPIU.
3. *Staff* / Staf* - Mengandungi direktori staf dan link ke CV.
4. *Contact Us* / Hubungi Kami* - Maklumat minimum JFPIU yang perlu ada untuk dihubungi :
 - 4.2 Alamat
 - 4.3 Nombor telefon
 - 4.4 Nombor faks
 - 4.5 Alamat e-mel (Nombor telefon dan faks disertakan dengan kod negara dan kod kawasan)
5. FAQ / Soalan Lazim - Mengandungi soalan yang lazim dikemukakan.
6. Academic / Akademik * (JFPIU berkaitan) - Mengandungi maklumat mengenai :
 - 6.2 *Undergraduate* / Mahasiswa
 - 6.3 *Postgraduate* / Pasca Siswazah

NO.SEMAKAN : 01/01	TARIKH SEMAKAN : 7 MEI 2015	TARIKH BERKUATKUASA : 11 MEI 2015
--------------------	-----------------------------	-----------------------------------

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

UMS-ISMS-P2-PK-009-004

MUKA SURAT
10 / 19

PROSEDUR OPERASI STANDARD PEMBANGUNAN LAMAN SESAWANG

7. Research / Penyelidikan * (JFPIU berkaitan) - Mengandungi maklumat mengenai :
 - 7.2 Research Field / Bidang Penyelidikan
 - 7.3 Research Grant / Geran Penyelidikan
 - 7.4 Publication / Penerbitan
8. *Achievement* / Pencapaian
9. *Facilities* / Kemudahan (JFPIU berkaitan)
10. *Extension* / Perkhidmatan Profesional (JFPIU berkaitan)
11. Links / Pautan, Menyenaraikan pautan ke laman web UMS dan pautan lain yang berkaitan
12. Internal Link / Pautan Dalam Pautan bagi laman web di dalam UMS (contoh : web UMS, Sains, emel)
13. External Link / Pautan Luar Pautan laman web dari agensi luar UMS (contoh : web KPT, web IPTA)
14. Site Map / Peta Laman, Memaparkan struktur laman web JFPIU
15. Webmaster atau AJK Laman Web / Website Committee (sekiranya ada), Memaparkan maklumat mengenai jawatankuasa Laman Web JFPIU dan tanggungjawab masing-masing iaitu nama, tanggungjawab/peranan, no telefon, email, dan fax.

NO.SEMAKAN : 01/01	TARIKH SEMAKAN : 7 MEI 2015	TARIKH BERKUATKUASA : 11 MEI 2015
--------------------	-----------------------------	-----------------------------------

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

UMS-ISMS-P2-PK-009-004

MUKA SURAT
11 / 19

PROSEDUR OPERASI STANDARD PEMBANGUNAN LAMAN SESAWANG

8.4 ENJIN CARIAN

Enjin carian mempunyai pilihan carian maklumat *within database*.

8.5 DOKUMEN WEB

Jika sumber kandungan yang digunakan dalam laman web mempunyai petikan berita atau artikel yang berunsurkan hak cipta, keterangan mengenai hak cipta ini perlu disediakan. Sekurang-kurangnya :

1. perkataan hak cipta
2. tahun disediakan
3. nama pemiliknya.

Setiap dokumen web MESTI diberi tajuk yang sesuai bagi membolehkan dokumen tersebut dikesan oleh enjin carian. Kata kunci dan penerangan ringkas kandungan dokumen web perlu dimasukkan pada permulaan fail html iaitu penggunaan tag meta untuk memudahkan pengesanan.

8.6 PAUTAN

Sekiranya hendak membuat pautan ke laman web lain sebagai rujukan, pautan yang disediakan mesti terus kepada kandungan rujukan di dalam laman web yang berkenaan dan bukannya menyediakan pautan ke laman web utama sahaja.

8.7 PENAFIAN

Penafian berikut perlu disertakan di dalam laman web JFPIU.

NO.SEMAKAN : 01/01	TARIKH SEMAKAN : 7 MEI 2015	TARIKH BERKUATKUASA : 11 MEI 2015
--------------------	-----------------------------	-----------------------------------

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

UMS-ISMS-P2-PK-009-004

MUKA SURAT
12 / 19

PROSEDUR OPERASI STANDARD PEMBANGUNAN LAMAN SESAWANG

Versi Bahasa Melayu

Penafian : Universiti Malaysia Sabah dan 'nama JFPIU' tidak bertanggungjawab terhadap sebarang kehilangan atau kerugian yang dialami kerana menggunakan mana-mana maklumat yang diperolehi dari laman web ini.

Versi Bahasa Inggeris

Disclaimer : Universiti Malaysia Sabah and 'JFPIU name' shall not be liable for any loss or damage caused by the usage of any information obtained from this website.

9. RUPABENTUK DAN SUSUN ATUR LAMAN WEB

9.1 *WINDOW TITLE*

Setiap laman web perlu mempunyai *window title* iaitu

UMS : Nama penuh JFPIU

9.2 LOGO UMS

Logo UMS hendaklah menggunakan logo asal tanpa sebarang perubahan contohnya diherotkan ataupun ditukar warnanya.

9.3 VERSI BAHASA*

NO.SEMAKAN : 01/01	TARIKH SEMAKAN : 7 MEI 2015	TARIKH BERKUATKUASA : 11 MEI 2015
--------------------	-----------------------------	-----------------------------------

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

UMS-ISMS-P2-PK-009-004

MUKA SURAT
13 / 19

PROSEDUR OPERASI STANDARD PEMBANGUNAN LAMAN SESAWANG

Link versi bahasa mesti diletakkan pada setiap muka laman web.

9.4 MENU

Menu bertanda * wajib diletakkan di sebelah atas, manakala menu lain boleh diletakkan di mana-mana tempat yang bersesuaian mengikut kehendak JFPIU (atas, kiri atau kanan).

9.5 ENJIN CARIAN

Enjin carian mesti berada di sebelah atas-kanan pada setiap muka laman web.

9.6 TEKS, WARNA, IMEJ, AUDIO DAN VIDEO

1. Penggunaan tulisan dalam laman web hendaklah tidak terlalu kecil. Saiz minimum tulisan :
 - 1.2 2 jika menggunakan arahan html () atau
 - 1.3 12px/pt jika menggunakan CSS.
2. Saiz keseluruhan laman web (termasuk teks, image, video, flash, dan lain-lain) adalah tidak melebihi 50kB.
3. Penggunaan sumber multimedia seperti klip video, audio dan sebagainya hendaklah dengan kaedah embed ke Youtube (JFPIU perlu mewujudkan akaun Youtube terlebih dahulu), kebolehcapaian dan mesra pengguna. Pertimbangan hendaklah diberi samada penggunaannya benar-benar perlu.

NO.SEMAKAN : 01/01	TARIKH SEMAKAN : 7 MEI 2015	TARIKH BERKUATKUASA : 11 MEI 2015
--------------------	-----------------------------	-----------------------------------

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

UMS-ISMS-P2-PK-009-004

MUKA SURAT

14 / 19

PROSEDUR OPERASI STANDARD PEMBANGUNAN LAMAN SESAWANG

4. Semua kandungan fail media hendaklah dipastikan tidak melanggar hakcipta pemilik asal.
5. Warna dan tipografi hendaklah digunakan dengan bijak dan mengambil kira prinsip perbezaan warna, tipografi dan sebagainya. Penggunaan warna korporat UMS adalah digalakkan di tempat-tempat yang sesuai.
6. Penggunaan CSS adalah digalakkan bagi memudahkan pengubahsuaian format, teks dan warna laman web.
7. Grafik laman web yang digunakan adalah relevan dan digalakkan untuk diperbaharui dari semasa ke semasa.

9.7 SAIZ LAMAN WEB

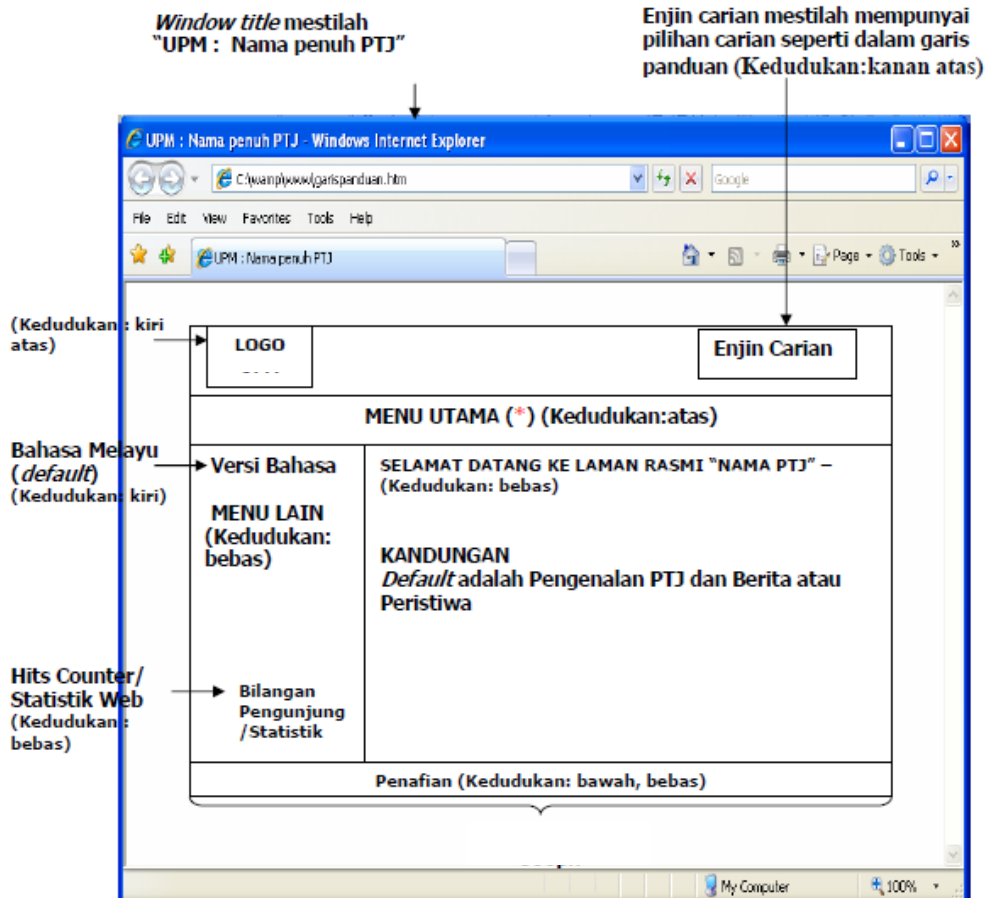
Lebar laman web hendaklah disesuaikan dengan resolusi skrin 1280x1024 px.

9.8 CONTOH RUPABENTUK DAN SUSUN ATUR LAMAN

NO.SEMAKAN : 01/01	TARIKH SEMAKAN : 7 MEI 2015	TARIKH BERKUATKUASA : 11 MEI 2015
--------------------	-----------------------------	-----------------------------------

PROSEDUR OPERASI STANDARD PEMBANGUNAN LAMAN SESAWANG

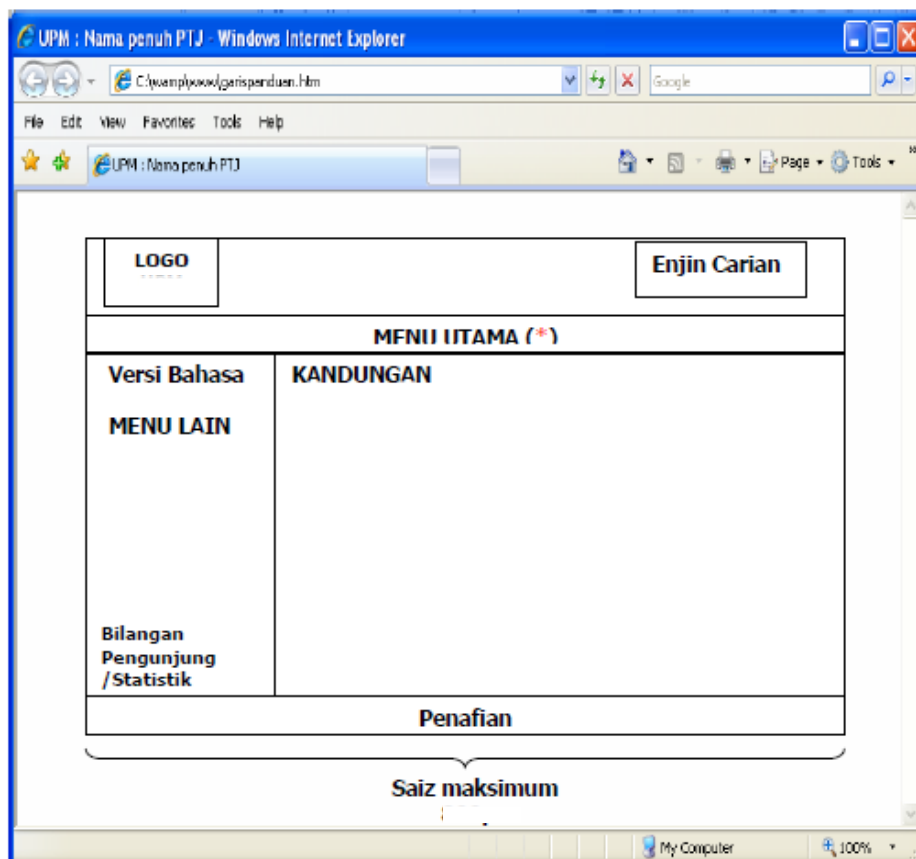

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

UMS-ISMS-P2-PK-009-004

MUKA SURAT
16 / 19

PROSEDUR OPERASI STANDARD PEMBANGUNAN LAMAN SESAWANG

Rajah 3 : Susun atur paparan laman selain dari laman utama

NO.SEM	TAHAP	TAHAP	TAHAP

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

UMS-ISMS-P2-PK-009-004

MUKA SURAT
17 / 19

PROSEDUR OPERASI STANDARD PEMBANGUNAN LAMAN SESAWANG

10. OPERASI & PENYENGGARAAN LAMAN WEB

10.1 NAMA DOMAIN

Nama domain untuk laman web hendaklah menggunakan domain sambungan 'ums.my' untuk menunjukkan bahawa laman web tersebut kepunyaan UMS. Domain ini juga berperanan sebagai kata kunci untuk carian dalam internet

10.2 PELAYAN WEB

JFPIU digalakkan untuk menerbitkan laman web menggunakan pelayan web UMS untuk memudahkan pelaksanaan dan pengoperasian laman web masing-masing.

10.3 LAMAN WEB

Bagi mempromosikan laman web JFPIU, JFPIU digalakkan memaparkan alamat laman web mereka di media bukan digital seperti, di kepala surat rasmi JFPIU, kad konteks, papan tanda nama JFPIU dan sebagainya.

JFPIU perlu memastikan laman web beroperasi secara berterusan bagi membolehkan proses interaksi antara pelanggan dengan JFPIU dan sebaliknya.

Prestasi laman web hendaklah dianalisis dan tindakan susulan perlu diambil dari masa ke semasa. Analisis ini berdasarkan petunjuk-petunjuk umum misalnya bilangan pelanggan yang melawat laman web, bilangan e-mel yang diterima melalui laman web, bilangan tindakan susulan yang diambil hasil daripada proses interaksi dengan pengunjung, dan sebagainya.

NO.SEMAKAN : 01/01	TARIKH SEMAKAN : 7 MEI 2015	TARIKH BERKUATKUASA : 11 MEI 2015
--------------------	-----------------------------	-----------------------------------

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

UMS-ISMS-P2-PK-009-004

MUKA SURAT
18 / 19

PROSEDUR OPERASI STANDARD PEMBANGUNAN LAMAN SESAWANG

11. PEMANTAUAN LAMAN WEB

Laman web mesti disertakan dengan *hits counter* atau statistik web.

JFPIU hendaklah mempunyai mekanisma untuk memantau setiap pautan dan *button* dalam laman web masing-masing agar berfungsi dengan baik.

Kandungan laman web perlu sentiasa dikemaskini dan memaparkan tarikh akhir kemaskini.

Setiap JFPIU digalakkan menyediakan jadual terperinci bagi tujuan mengemaskini kandungan laman web seperti tarikh terima kandungan, penyedia kandungan (*content provider*) dan tarikh *upload* ke web sebagai rujukan.

JFPIU perlu mengambil tindakan susulan sekiranya terdapat maklum balas dari pengguna.

12. PENYENARAIAN LAMAN WEB DALAM ENJIN CARIAN LUAR

Sesebuah laman web yang baik akan tersenarai dalam kedudukan utama enjin carian sekiranya beberapa perkara asas dapat dipatuhi.

13. MENGHANTAR MAKLUMAT KE ENJIN CARIAN

Laman web yang telah siap dibina hendaklah didaftarkan kepada enjin pencari. Antaranya termasuklah: <http://www.google.com>

NO.SEMAKAN : 01/01	TARIKH SEMAKAN : 7 MEI 2015	TARIKH BERKUATKUASA : 11 MEI 2015
--------------------	-----------------------------	-----------------------------------

UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

UMS-ISMS-P2-PK-009-004

MUKA SURAT
19 / 19

PROSEDUR OPERASI STANDARD PEMBANGUNAN LAMAN SESAWANG

14. TAG META

Penggunaan tag META dalam laman web adalah untuk memberikan maklumat tentang dokumen tersebut misalnya ringkasan kandungan, kata kunci dan lain-lain yang berkenaan. Ianya akan dirujuk oleh enjin carian bagi tujuan membuat pangkalan data mereka.

Bagi memastikan laman web JFPIU disenaraikan pada enjin carian, penggunaan TAG META pada laman web adalah diwajibkan.

15. FRAME

Penggunaan *FRAME* / *IFRAME* dalam laman web JFPIU hendaklah dielakkan bagi memastikan enjin carian dapat menyenaraikan maklumat laman web JFPIU dengan sempurna.

16. PENGHANTARAN MAKLUMAT AKTIVITI JFPIU UNTUK DIMASUKKAN KE KALENDAR AKTIVITI DI LAMAN WEB UTAMA UMS

Laman web utama UMS sentiasa mengalukan maklumat mengenai aktiviti JFPIU untuk disenaraikan pada laman web utama UMS. Maklumat yang dihantar oleh JFPIU akan disemak oleh Bahagian Perhubungan Korporat dan sekiranya sesuai ianya akan dipaparkan pada ruangan acara pada laman web utama UMS.

JFPIU perlu menghantar maklumat mengenai aktiviti yang hendak dimasukkan ke Bahagian Perhubungan Korporat untuk proses verifikasi.

NO.SEMAKAN : 01/01	TARIKH SEMAKAN : 7 MEI 2015	TARIKH BERKUATKUASA : 11 MEI 2015
--------------------	-----------------------------	-----------------------------------